

NORGES HØYESTERETT

Den 12. september 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Noer, Bergsjø og Bergh i

HR-2025-1766-U, (sak nr. 25-137662SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Louis Anda)

mot

X kommune (advokat Inger Lise Nakken)

B (advokat Per Herman Thori-Aamot)

C (advokat Signe Bodil Blekastad)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder spørsmål om avvisning av sak om rettslig overprøving av Barneverns- og helsenemndas avgjørelse om partsrettigheter.
- (2) A og C er foreldre til B, født 00.00.2011. A ble fradømt foreldreansvaret for sønnen i 2016, og C har siden da hatt foreldreansvaret alene. Det har ikke vært samvær mellom A og B siden 2019.
- (3) Barneverns- og helsenemnda i Østfold behandler for tiden en sak om omsorgsovertakelse rettet mot C. A har krevd partsrettigheter i denne saken.
- (4) Nemnda traff 10. juni 2025 avgjørelse om at A ikke gis partsrettigheter i saken om omsorgsovertakelse. I avgjørelsen er det blant annet vist til at en forelder som ikke har del i foreldreansvaret, etter nemndas praksis bare gis partsstatus i spørsmålet om eget samvær.
- (5) A brakte avgjørelsen inn for rettslig overprøving. Søndre Østfold tingrett avsa 1. juli 2025 kjennelse med slik slutning:

«As søksmål til rettslig overprøving av Barneverns- og helsenemndas avgjørelse av 10. juni 2025 avvises fra domstolene.»
- (6) A anket kjennelsen om avvisning til lagmannsretten. Ved Borgarting lagmannsretts kjennelse 4. august 2025 ble anken forkastet.

- (7) A har anket lagmannsrettens kjennelse. Anken er angitt å gjelde saksbehandlingen, men gjelder reelt sett også rettsanvendelsen. Det er anført at lagmannsrettens kjennelsesgrunner er mangelfulle. Selv om utgangspunktet er at vedtak om omsorgsovertakelse bare retter seg mot en forelder som har foreldreansvar og del i omsorgen, bør det her likevel innvilges partsrettigheter etter en konkret vurdering. Spørsmålet om omsorgsovertakelse har direkte betydning for As rett til å være sammen med barnet sitt. A er et fosterhjemsalternativ og kan på sikt også overta den daglige omsorgen for B.
- (8) A har lagt ned slik påstand:
- «Domstolen kan overprøve Barne- og helsenemndas avgjørelse om A skal ha fulle partsrettigheter i saken.
- A tilkjennes partsrettigheter i sak BOS 0000/0000.»
- (9) C, X kommune og B har i hvert sitt anketilsva r tatt til motmæle og anført at lagmannsrettens kjennelse er korrekt. Ankemotpartene har lagt ned likelydende påstander om at As anke forkastes.
- (10) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at tingrettens kjennelse går ut på avvisning av saken fra domstolene fordi forvaltningsavgjørelsen ikke er gjenstand for domstolsprøving. Dette betyr at tvisteloven § 30-6 bokstav a kommer til anvendelse, jf. Tore Schei mfl., Tvisteloven, Kommentarutgave, § 30-6 note 3, Juridika, revidert 1. mars 2025, med videre henvisninger. Ankeutvalget har dermed full kompetanse.
- (11) Ankende part A, som altså er far til B, har krevd partsrettigheter i en sak som Barneverns- og helsenemnda i Østfold behandler om omsorgsovertakelse rettet mot barnets mor C har verken foreldreansvar eller del i omsorgen for B. Han har imidlertid i en egen sak krevd samvær. Barneverns- og helsenemnda besluttet at A ikke skulle gis partsrettigheter i saken mot C. Spørsmålet er om dette er et vedtak som kan prøves for domstolene etter reglene i tvisteloven kapittel 36.
- (12) Etter barnevernsloven § 14-25 første ledd kan nemndas «vedtak» bringes inn for tingretten for rettslig prøving etter reglene i tvisteloven kapittel 36. Forutsetningen er at det reelt sett er tale om et vedtak.
- (13) Saksstyrende avgjørelser er ikke vedtak. Utgangspunktet er derfor at slike avgjørelser ikke kan påklages selvstendig, men må prøves som en eventuell feil ved realitetsavgjørelsen i saken. Unntak gjelder for avgjørelser som går ut på avvisning. Slike avgjørelser er etter uttrykkelig bestemmelse i forvaltningsloven § 2 tredje ledd å anse som enkeltvedtak og kan derfor angripes for domstolene. Utvalget viser til HR-2017-847-A avsnitt 35 og 43.
- (14) For at det skal være tale om et avvisningsvedtak etter forvaltningsloven § 2 tredje ledd, er det en forutsetning at realitetsavgjørelsen i saken ville vært et enkeltvedtak, jf. blant annet ny forvaltningslov § 7 første ledd bokstav d og Prop. 79 L (2024–2025) side 394–395. Loven har ikke trådt i kraft, men det er ikke tilsiktet noen realitetsendring på dette punkt.
- (15) Saken mot C, som A krever partsrettigheter i, gjelder omsorgsovertakelse. Avgjørelsen i saken vil bare rette seg mot en forelder som har foreldreansvar og del i omsorgen av barnet, jf. HR-2021-2353-A avsnitt 21 og 22. Fordi A verken har foreldreansvar eller del i omsorgen for B, vil realitetsavgjørelsen i saken ikke være et enkeltvedtak rettet mot ham. Dermed er

avgjørelsen om ikke å gi ham partsrettigheter, ikke å anse som et vedtak om avvisning etter forvaltningsloven § 2 tredje ledd. Derimot er det tale om en saksstyrende avgjørelse som ikke kan bringes inn for domstolene.

- (16) Etter dette var det riktig av tingretten å avvise saken, og lagmannsrettens kjennelse om å forkaste anken var korrekt.
- (17) As anke blir å forkaste.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken forkastes.

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)